

En av seks undersøkte munnpensler gav bakteriefunn

Undersøkelser gjennomført av Nasjonalt folkehelseinstitutt viser at munnpenselen Dent-o-sept siden 1995 kan ha vært en viktig smittekilde for pasienter med potensielt alvorlige bakterieinfeksjoner i sykehus.

Det er den foreløpige konklusjonen fra den mikrobiologiske kartleggingen etter avsløringene av Pseudomonas-smitte fra munnpenselen Dent-o-sept (1, 2). Til nå er flere enn 140 pasienter ved ca. 15 norske sykehus smittet med bakterier fra én stamme av Pseudomonas aeruginosa. Nasjonalt folkehelseinstitutt og Sosial- og helsedirektoratet er ansvarlig for kartleggingsarbeidet, som nylig er oppsummert i en MSIS-rapport (Meldingssystem for smittsomme sykdommer) (3).

Sjekker ti år gamle pensler

Kartleggingen av smitteskandalen skjer i samarbeid med laboratoriene ved St. Olavs Hospital og Ullevål og Akershus universitetssykehus, og går ut på å undersøke ulike produksjonsserier av munnpenslene så langt tilbake i tid som mulig samt fastslå omfanget av alvorlige pseudomonas-infeksjoner i norske sykehus.

Analyseresultatene fra 1 556 undersøkte Dent-o-sept-pensler fordelt på 144 ulike produksjonsserier fra før 1992 og frem til april 2002, viser at flere 250 pensler er forurenset med en eller flere typer mikroorganismer. Utbruddstammen av P. aeruginosa er funnet på til sammen 85 munnpensler fra 12 ulike produksjonsserier mellom uke 38 i 2001 og uke 15 i 2002, da produksjonen av Dent-o-sept-penslene ble stanset av helsemyndighetene.



Bjørn G. Iversen

er ferdig undersøkt.

På én pensel fra 1996, innlevert av en privatperson, ble det funnet gruppe A-streptokokker. De nyeste penslene fra 1999–2001 hadde oppvekst av Acinetobacter-spesies og andre gram-negative staver, mens de eldste produksjonsseriene inneholdt grampositive bakterier som kogulasenegative stafylokokker, Bacillus-arter og mikrokokker. For øvrig er det funnet muggsopp eller gjærsopp i pensler fra 1997–2001.

Usikkert streptokokkfunn

– Resultatene kan tyde på at munnpenselen Dent-o-sept i minst sju år har vært en smittekilde for bakterielle infeksjoner, sier overlege Bjørn G. Iversen ved Seksjon for infeksjonsforebyggende medisin ved Nasjonalt folkehelseinstitutt. At man ikke har kunnet påvise Pseudomonas aeruginosa i de eldre produksjonsseriene, kan ifølge Iversen forklares ved at bakterien er aerob og går til grunne uten tilgjengelig oksygen.

– I de lufttette posene som munnpenslene ble oppbevart i, ville bakteriene etter hvert dø og således ikke lenger kunne oppdages ved dyrkingsforsøk, sier han.

Foruten P. aeruginosa er det gjort funn av flere typer mikroorganismer: På tre pensler fra tre ulike produksjonsserier, hvorav én er fra 1995, har man identifisert en annen Pseudomonas-art. I to av disse seriene er bakteriene funnet å være genotypisk identiske, mens et tredje isolat ennå ikke

Funnet av gruppe A-streptokokker på en av penslene er han tilbakeholden med å tolke: – Dette funnet er usikkert. Selv om posen virket hel ved ankomst og åpning, kan man ikke helt utelukke senere kontaminasjon.

Arbeidet med å bestemme omfanget og insidensen av infeksjoner forårsaket av Dent-o-sept-penslene vil fortsette for fullt ut over året. En mer fullstendig rapport vil foreligge tidlig på høsten, opplyser Iversen som leder den praktiske delen av kartleggingsarbeidet.

– Tom Sundar, Tidsskriftet
tom.sundar@legeforeningen

Litteratur

1. Sundar T, Bjørn Gunnar Iversen: Detektivlege på smittejakt. Tidsskr Nor Lægeforen 2002; 122: 1322–3.
2. Husom N. Bedre rutiner nytter lite når meldekulturen er slett. Tidsskr Nor Lægeforen 2002; 122: 1239.
3. MSIS-rapport nr. 25/2002 www.fhi.no/nyhetsbrev/msis/2002/25/ (26.6.2002).

Råd om matvareallergi

For å gjøre hverdagen enklere for personer med matvareallergi eller matvareintoleranse har Sosial- og helsedirektoratet gitt ut brosjyrer med praktiske eksempler og råd for hvordan man kan leve godt med matvareallergi. Brosjyrene inneholder bl.a. informasjon om merking av matvarer, forhandlere av spesialmat, aktuelle kokebøker og nettenker.

Målgruppen for pasientbrosjyrene er personer med melkeallergi, cøliaki/hveteallergi, laktoseintoleranse, allergi mot melk, egg, fisk og nøtter eller allergi mot nøtter, frø og belgfrukter. Brosjyrene distribueres via helsepersonell, men kan også bestilles gratis fra nettsiden: www.sef.no

Opprydning i forskrifter

Før sommeren ble forslag til generell forskrift om miljørettet helsevern sendt ut på høring. Den nye forskriften skal erstatte ca. 400 kommunale og ti landsdekkende helseforskrifter. Den skal sikre befolkningen mot miljø-faktorer som har negativ innvirkning på helsen. Dette gjelder særlig støy, lukt, avfall, belysning, renhold, sanitære forhold, forebygging av skader og ulykker, smittsomme sykdommer og forurensning i form av utslipp til luft, jord eller vann.

Virkeområdet for den nye forskriften er fabrikk, butikker, hoteller og overnattingssteder, campingplasser, veier, flyplasser, tog, laste- og transportterminaler, forsamlingslokaler, idrettsanlegg, institusjoner, pelsdyrfarmer, mv.

Flere ambulanseturer

I 2001 ble det utført gjennomsnittlig 96 ambulanseoppdrag per 1 000 innbyggere, mens tallet var 92 året før. Økningen har skjedd i alle landets fylker med unntak av Hordaland og Østfold. Likevel er det ikke blitt flere ambulanseturer enn før, ifølge Statistisk sentralbyrå.

Antall ambulanser i heldøgnsdrift har gått ned fra 430 til 422 det siste året, mens antallet som er i drift deler av døgnet har økt fra 96 til 105. Finnmark har klart flest heldøgnsambulanser, 39 per 100 000 innbyggere, noe som er naturlig ut fra geografiske forhold for å opprettholde nødvendig beredskap.